

Opinia publiczna poznała wyniki najnowszego badania PISA. Polska oświata ma realne powody do zadowolenia, jednak w globalnym ujęciu widoczne są również zmiany niekorzystne.

8 września oficjalnie przedstawiono wyniki Badania Programu Międzynarodowej Oceny Umiejętności Uczniów PISA 2025. Jest to jeden z najważniejszych i znanych powszechnie na całym świecie edukacyjnych projektów badawczych, a także największe międzynarodowe badanie umiejętności uczniów koordynowane przez Organizację Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD). Przeprowadzane co trzy lata badanie informuje o ogólnych poziomach, jakie uczniowie z danych państw osiągają w poszczególnych kategoriach i stanowi punkt wyjścia w dyskusjach na temat edukacyjnych strategii oraz potrzebnych zmian.

Wyniki, jakich Europa może pozazdrościć

Jak pokazują wyniki najnowszego badania, pozycja polskich uczniów - piętnastolatków jest na tle innych europejskich państw silna. Wyniki badanych są wyraźnie powyżej średniej dla 27 krajów Unii Europejskiej i 38 państw OECD we wszystkich trzech podstawowych kategoriach badania.

Polscy uczniowie mogą szczycić się drugim najwyższym wynikiem w całej Unii Europejskiej w kategorii "matematyka". Wyprzedzają ich tylko młodzi Estończycy, a po uwzględnieniu krajów europejskich nienależących do Wspólnoty - także Brytyjczycy i Szwajcarzy. Nad wyraz dobry wynik został osiągnięty także w kategorii "czytanie", w której młodzi Polacy ustępują miejsca tylko rówieśnikom z Wysp Brytyjskich i Estonii. W kategorii "nauki przyrodnicze" wyniki lepsze od osiągniętych przez polskich uczniów przypadły tylko Estończykom (jak widać - europejskim czempionom) i Finom, a uczniowie z kilku innych państw (Austrii, Belgii, Czech, Holandii i Irlandii) uzyskali rezultaty bardzo podobne - statystycznie nieodróżnialne.

Jest dobrze - ale bywało lepiej

Wyniki polskich uczniów są zbliżone do osiągnięć uzyskanych w poprzedniej edycji badania PISA w 2022 roku. Niestety ustabilizowanie wyników (pomimo wysokiej pozycji na tle innych państw) nie jest wiadomością pożądaną. Nadal nie udało się bowiem powrócić do poziomu z roku 2018, a więc jeszcze przed pandemią COVID-19 i przejściem szkół na naukę zdalną na okres trzech semestrów. Niekorzystne trendy są widoczne także w skali ogólnooświatowej. Mowa chociażby o pogarszającym się poziomie rozumienia czytanego tekstu i umiejętności matematycznych. Tylko w nielicznych krajach wyniki uzyskane w tych kategoriach w omawianej edycji badania są wyższe niż przed trzema laty - najczęściej dotyczy to tych państw, w których wyniki osiągnięte w 2022 roku należały do niezadowolających. Analizy długoterminowe pokazują, że umiejętności uczniów są coraz niższe i mocno odbiegają od poziomów stwierdzanych w pierwszych edycjach badania (tj. od 2000 roku). Polska stanowi wyjątek - w przypadku uczniów z naszego kraju wyniki nie odbiegają istotnie od tych zmierzonych na przełomie wieków i w kilku kolejnych latach.

Umiejętności co czwartego ucznia - przynajmniej niepokojące

Choć wyniki badania PISA 2025 są z polskiej perspektywy zasadniczo korzystne, zmuszają również do zastanowienia się nad sytuacją uczniów, których umiejętności są w świetle najnowszych analiz niewystarczające do sprawnego funkcjonowania w społeczeństwie. 26% polskich piętnastolatków nie osiągnęło wymaganego poziomu pod względem umiejętności matematycznych, a w przypadku 24% źle

przedstawiają się wyniki rozumienia tekstu czytanego. Niezależnie od faktu, iż średnio w krajach UE odsetek uczniów o niewystarczającym poziomie umiejętności jest jeszcze wyższy, taki rezultat ma prawo niepokoić. Niezadowalająco przedstawia się także szereg innych wskaźników, takich jak poczucie przynależności do szkoły, zadowolenie z życia czy ogólna ciekawość świata. W kontekście wprowadzonego ostatnio zakazu posługiwania się urządzeniami elektronicznymi przez uczniów szkół podstawowych warto dodać, że w przeprowadzonym w ubiegłym roku badaniu aż 74% piętnastolatków wskazało na problem rozpraszania się poprzez korzystanie ze smartfonów w trakcie lekcji. Tylko 16% (co stanowi jeden z najniższych odsetków na tle innych państw) zadeklarowało, że nie używa tego typu urządzeń do spędzania czasu na przerwach. To znaczy, że aż 84% w czasie wolnym nie rozstawało się ze smartfonem...

Wyniki badań PISA to zatem nie tylko sprawozdanie, lecz - przede wszystkim - diagnoza. Obok tego, co w polskim systemie edukacji może wzbudzać dumę, pokazuje bowiem również elementy wymagające poprawy.

Z pełnymi wynikami możecie Państwo zapoznać się poprzez publikację wydaną przez [Instytut Badań Edukacyjnych - Państwowy Instytut Badawczy](#)

Źródło: [IBE-PIB](#)